

Pielikums Nr.2
Ventspils pilsētas domes
2012.gada ____decembra
lēmumam Nr. _____

LATVIJAS LIELO PILSĒTU ASOCIĀCIJA

Mazā Jauniela 5, Rīga, LV-1050, Latvija · Tālr. 67223515 · Fakss 67223516 · E-pasts llpa@llpa.lv · www.llpa.lv
Reģ. Nr. 40008062649 · Swedbank · Konta Nr. LV21HABA0551001375681 · Bankas kods HABALV22

Rīgā

05.11.2012. Nr.5 -2/252

Uz 30.10.2012. vēstuli Nr. 1-108/810

Ventspils pilsētas domei

Kopija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram E.Sprūdžam

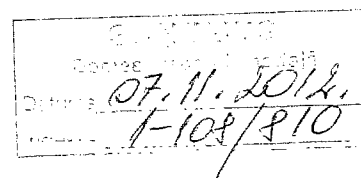
Par viedokļa sniegšanu

Biedrība „Latvijas Lielo pilsētu asociācija” (turpmāk – LLPA) š.g. 2. novembrī ir saņēmusi Ventspils pilsētas domes (turpmāk – Dome) vēstuli „Par viedokļa sniegšanu”, kurā lūgts paust *politiski neitrālu* viedokli un atbildēt uz vairākiem Domes saistībā ar vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2012. gada 22. oktobra rīkojumu Nr. 343 ”Par Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja Aivara Lemberga atstādināšanu no amata”(turpmāk - Rīkojums Nr.343).

Iepriekš minētajā vēstulē Dome LLPA uzdevusi šādus **jautājumus**:

1) vai Domes likuma „Par pašvaldībām” 93. panta tiesību normu interpretācija ir bijusi juridiski korekta, konstatējot juridisku faktu, ka Ventspils pilsētas domes priekšsēdētājs Aivars Lembergs, neskatoties uz Rīkojuma Nr. 343 nosaukumā minēto, joprojām saglabā Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja *amatu*;

2) vai vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 93. pantu var pieņemt lēmumu par pašvaldības domes priekšsēdētāja atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas *bez pierādījumiem, bet balstoties tikai uz Ģenerālprokuratūras sniegto viedokli, ka tās rīcībā ir pierādījumi krimināllietā, par kuru joprojām notiek tiesvedība vispārējās jurisdikcijas tiesā*;

3) kādiem ir jābūt juridiskajiem apsvērumiem par būtiskiem pašvaldības domes priekšsēdētāja pieļautajiem amata pienākumu pārkāpumiem, lai vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 93. pantu varētu izmantot savas tiesības atstādināt no amata pienākumu pildīšanas pašvaldības domes priekšsēdētāju;

4) vai likuma „Par pašvaldībām” 93. pantā minētās vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pilnvaras ir izmantojamas, vērtējot pašvaldības domes priekšsēdētāja iespējamās normatīvo tiesību aktu pārkāpumus, kas pieļauti iepriekšējo pašvaldības domes deputātu sasaukuma laikā;

5) vai, jūsuprāt, ir citi lietā būtiski apvērumi, kas raksturo vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra tiesības lemt par pašvaldības domes priekšsēdētāja atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas.

LLPA, balstoties uz iepriekš uzskaitītajiem jautājumiem, sniedz savu **atbildi**, kas sagatavota vadoties no normatīvajiem aktiem, izvairoties no pozicionēšanās par labu vienai no strīdus pusēm.

1) Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” (turpmāk – arī Likums) 93. panta pirmo daļu, ja domes priekšsēdētājs nepilda likumos noteiktos pienākumus, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs pēc tam, kad ir saņemts attiecīgā domes priekšsēdētāja paskaidrojums, ar motivētu rīkojumu var atstādināt viņu no amata pienākumu pildīšanas. Šāds rīkojums triju dienu laikā pēc tā pieņemšanas publicējams laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Domes priekšsēdētājs uzskatāms par atstādinātu no amata pienākumu pildīšanas ar dienu, kad laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicēts vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojums par domes priekšsēdētāja atstādināšanu no amata. Savukārt no šā Likuma panta trešās daļas izriet, ka domes priekšsēdētājam 30 dienu laikā pēc vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojuma publicēšanas ir tiesības vērsties tiesā ar iesniegumu par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojuma atcelšanu. Ja domes priekšsēdētājs nav izmantojis šīs pārsūdzības tiesības, viņš pēc 30 dienu termiņa izbeigšanās uzskatāms par atlaistu. Ja tiesa noraida domes priekšsēdētāja iesniegumu, domes priekšsēdētājs uzskatāms par atlaistu ar dienu, kad stājas spēkā tiesas spriedums.

Pēc iepriekš minētā, secināms, ka no Likuma 93. panta tiesiskā regulējuma tieši izriet divi gadījumi, kad domes priekšsēdētājs zaudē savu amatu: pirmkārt, ja beidzies Likumā noteiktais termiņš (30 dienas pēc vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojuma) un viņš nav izmantojis savas tiesības vērsties administratīvajā tiesā, pārsūdzot vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojumu; otrkārt, ja stājas spēkā tiesas spriedums, ar kuru noraidīts domes

priekšsēdētāja pieteikums tiesā un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojums tiek atzīts par tiesisku.

Tādējādi no iepriekš minētā Likuma panta tiesiskā regulējuma interpretācijas izriet, ka Aivars Lembergs joprojām ieņem Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja amatu, bet ir ierobežots pildīt domes priekšsēdētāja amata pienākumus.

Balstoties uz iepriekš minēto, LLPA uzskata, ka Ventspils pilsētas domes 2012. gada 26. oktobra lēmumā Nr.153 „Par Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 22.10.2012 rīkojuma Nr.343 piemērošanu” minētā Likuma 93. panta tiesību normu interpretācija ir uzskatāma par juridiski korektu.

2) Rīkojums par domes priekšsēdētāja atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas ir administratīvs akts, un tas tiek pamatots ar pierādījumiem. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 67. panta trešās daļas normu, administratīvā akta faktu konstatējumu daļā norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi. Tāpat atbilstoši Administratīvā procesa likuma 150. panta pirmajai daļai iestādei ir jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu. Šā panta otrajā daļā ir noteikts, ka iestāde var atsaukties tikai uz tiem pamatojumiem, kuri minēti administratīvajā aktā. Savukārt šā likuma 153. pantā ir noteikts *pamats atbrīvošanai no pierādīšanas*. Saskaņā ar šā panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu ir tikai četri gadījumi, kad administratīvā lietā fakti nav jāpierāda: 1) ja tiesa atzīst faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda; 2) fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu; 3) fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki; 4) fakts, kuru likums uzskata par nodibinātu, nav jāpierāda, izskatot lietu.

Iepazīstoties ar Rīkojumu Nr. 343, LLPA konstatē: pirmkārt, Rīkojums Nr. 343 satur vienīgi atsauci uz Ģenerālprokuratūras sniegto viedokli, ka tās rīcībā ir pierādījumi krimināllietā, par kuru joprojām notiek tiesvedība vispārējās jurisdikcijas tiesā; otrkārt, Rīkojumā Nr. 343 minēti vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra apgalvojumi par pierādītu Aivara Lemberga vainu administratīvā lietā, kas nav pamatota ar pierādījumiem.

Tādējādi ministra rīkojuma pamatojums neatbilst Administratīvā procesa likuma 67. panta trešajā daļā un 150. pantā minētajam par iestādes pienākumu pierādīt tos apstākļus, uz kuriem tā atsaucas savā administratīvajā aktā.

3) LLPA pauž viedokli, ka juridiskie apsvērumi par būtiskiem pašvaldības domes priekšsēdētāja pieļautajiem amata pienākumu pārkāpumiem izriet no esošās administratīvo tiesu prakses un judikatūras, izvērtējot ministru rīkojumu tiesiskumu par pašvaldības domes priekšsēdētāju atstādināšanu no amata pienākumu pildīšanas.

No judikatūras izriet, ka vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra tiesības atstādināt no amata pienākumu pildīšanas pašvaldības domes priekšsēdētāju ir vērtējamas kā **izņēmuma tiesības** vēlētās personas atbrīvošanai no amata pienākumu pildīšanas un izmantojamas tikai būtisku pārkāpumu gadījumā: atbilstoši Likuma 3. panta pirmajai daļai vietējā pašvaldība ir vietējā pārvalde, kas tai noteikto funkciju izpildi nodrošina ar pilsoņu vēlētās pārstāvniecības – domes (padomes) – starpniecību. Pārstāvniecība (padome) tiek izveidota attiecīgās iedzīvotāju daļas vēlēšanu rezultātā. Arī padomes priekšsēdētājs amatu atbilstoši Likuma 19. pantam iegūst ievēlēšanas rezultātā, ko veic padomes deputāti. Apgabaltiesa secina, ka primāri kontroli pār vēlētu pārstāvju darbību veic vēlētājs. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa uzskata, ka Likuma 93. panta pirmajā daļā paredzētās reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministra pilnvaras ir vērtējamas kā izņēmuma tiesības vēlētās personas atbrīvošanai no amata un izmantojamas tikai būtisku pārkāpumu gadījumā. Šādos apstākļos ministram ir īpaši svarīgi vērtēt attiecīgās personas pārkāpumu būtiskumu, lemjot par konkrētās amatpersonas atbrīvošanas nepieciešamību (Administratīvās apgabaltiesas spriedums lietā Nr. A42078304 AA 498-05/7).

Tāpat tiesas vērtē pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētāju izdarīto **pārkāpumu būtiskumu, pārkāpumu radītās sekas un to saistību ar ministra izņēmuma tiesību izmantošanu**. Arī pašvaldības teritorijas plānojuma neizstrādāšana likumā noteiktajā termiņā ir būtisks likuma pārkāpums, kura konstatēšana nav atkarīga no tā, vai pašvaldības iedzīvotāji ir sūdzējušies par teritorijas plānojuma neesību (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums 19.09.2010. Nr.A42689409 SKA 580/2010).

Tomēr jānorāda, ka iepriekš minētajās lietās (par teritorijas plānojumiem; Ādažu novada domes priekšsēdētāja pārkāpumi) pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētāji tika atstādināti no amata pienākumu pildīšanas par pašvaldības darbību (bezdarbību), kura pati par sevi bija prettiesiska - teritorijas plānojuma neizstrādāšana termiņā, finanšu līdzekļu izmantošana notikusi neatbilstoši normatīvajiem aktiem, un šī prettiesiskā darbība radīja noteiktas sekas - bez teritorijas plānojuma nevarēja veikt būvniecību, zemes transformāciju; pašvaldība nonāca finanšu grūtībās un tika uzsākts finanšu stabilizācijas process. Turklāt šajās lietās pārkāpumi bija konstatēti un attiecīgie

pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētāji to nenoliedza, bet uzskatīja, ka šie pārkāpumi nav tik būtiski, lai viņi tiktu atstādināti no amata pienākumu pildīšanas.

Turklāt ministra rīkojumā nav pienācīgi vērtēts norādīto iespējamo pārkāpumu būtiskums, kas, mūsdiā, liecina par tiesu praksē un judikatūrā nostiprināto atziņu neievērošanu.

4) Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 19. panta pirmajai daļai jaunievēlētās domes pirmo sēdi sasauc republikas pilsētas vai novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs ne vēlāk kā desmit dienu laikā pēc vēlēšanu rezultātu paziņošanas. Ar jaunievēlētās domes pirmo sēdi izbeidzas iepriekšējās domes pilnvaras. No minētā Likuma panta daļas izriet, ka *līdz ar jaunievēlētās domes pirmo sēdi izbeidzas arī iepriekšējās domes priekšsēdētāja pilnvaras*. Savukārt jaunā sasaukuma domes priekšsēdētājs *tieš ievēlēts no jauna*. Arī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojuma spēkā esamības termiņš ir ierobežots ar pašvaldības vēlēšanu norises termiņu, jo saskaņā ar Likuma 94. pantu šā Likuma 93. panta kārtībā no amata atlaisto domes priekšsēdētāju nevar atkārtoti ievēlēt par šā sasaukuma domes priekšsēdētāju. Minētais liecina, ka šāds Likuma noteiktais tiesiskais regulējums piešķir vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram laikā terminētas tiesības izmantot savu amata varu atstādināt no ieņemamā amata pašvaldības domes priekšsēdētāju, sasaistot šīs tiesības tikai un vienīgi ar attiecīgā pašvaldības domes sasaukuma darbības termiņu.

Arī no Saeimas stenogrammām izriet, ka likumā «Par pašvaldībām» 93. pantā noteiktās *vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra tiesības ir terminētas laikā*. Atbildīgās Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs Jānis Lagzdiņš Saeimas plenārsēdē par šādām atbildīgā ministra tiesībām norādīja: „...ja likumā noteiktā kārtībā domes (padomes) priekšsēdētājs ir atbrīvots no amata, viņu nevar atkārtoti ievēlēt par šā sasaukuma domes (padomes) priekšsēdētāju, citā pašvaldībā pēc nākamajām vēlēšanām, vai arī tajā pašā viņu var ievēlēt atkārtoti. Uz visu mūžu nevar sodīt cilvēku, ja viņš ir kļūdījis” (Latvijas Republikas 5. Saeimas plenārsēde 1994. gada 21. aprīlī // <http://www.saeima.lv/steno/st-94/st2104.html>).

Minētās normatīvo tiesību aktu norādes acīmredzami apliecina faktu, ka pašvaldības domes priekšsēdētāja darbība tiek vērtēta attiecīgā sasaukuma laikā, kā arī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra tiesības nav izmantojamas par iepriekšējos domes sasaukumos iespējami pieļautajiem pārkāpumiem.

5) LLPA vērš uzmanību, ka vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs savā Rīkojumā Nr. 343, norādot Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja iespējamos pārkāpumus, attiecībā uz vairumā norādīto pārkāpumu ir atsaucies uz normatīvajiem tiesību aktiem, kas tobrīd vēl

nebija pieņemti (likums „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un Valsts pārvaldes iekārtas likums), kas, varētu liecināt par Rīkojuma Nr. 343 prettiesiskumu.

Ar cieņu,

Izpilddirektors

J.Kalviņš

Mazītāne 67223518
aija.mazitane@lpa.lv